

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru s
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnistvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez pe-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Pesamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 A.

Rokopisi se ne vra-
čajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 18.

V Mariboru, dne 5. maja 1898.

Tečaj XXXII.

Iz državnega zbora.

I.

Govor poprejšnjega I. podpred-
sednika dr. Kramarja.

Ko so že več dni govorili levičarski po-
slanci o potrebi, da se mora izvoliti odsek,
ki bo preiskoval vse, kar je učinil grof Ba-
deni, se je zglasil v seji 26. aprila k besedi
tudi dr. Kramar, ki je pod Badenijem kot
podpredsednik dal iz zbornice pometati več
pobalinsko razgrajajočih poslancev. Ko na-
znani predsednik dr. Fuchs, da bo govoril
dr. Kramar, je nastal med levičarji strašen
ropot, ki je trajal več minut. Dr. Kramar
skraja ni mogel spregovoriti besede. Pa tudi,
ko je pozneje le govoril, ga ni bilo mogoče
razumeti; le videlo se je, da govori, ker je
usta odpiral in z rokami mahal. Besede nje-
gove so razumeli samole Čehi, ki so že I uro
poprej posedli vse prostore okoli njega. To
je bilo res potrebno; sicer bi se mu zgodilo
morda kaj žalega.

Prepričevalno je razložil, kako silno po-
trebno je bilo, da se je sprejel Falkenhaynov
predlog; kajti razgrajajoči poslanci so iztrgali
predsedniku Abrahamoviču zvonček iz roke
in ga vrgli s predsednikovega stola. Med
celim Kramarjevim govorom so ga zmer-
jali njegovi sovražniki. Tudi levičarski govorniki,
ki so prišli na vrsto za dr. Kramarjem,
so po vrsti napadali bivšega podpredsednika.
Omenjam tukaj, da bivši predsednik Abra-
hamovič je še državni poslanec, toda v zbor-
nico še ni došel. V zbornico pa prihaja blagi

grof Falkenhayn, kterega so te dni levi-
čarski govorniki tudi strastno napadali.

Po končanih govorih se je vršilo glasovan-
je, kterega izid si bomo še dolgo ohrani-
li v spominu. Vse stranke so brzojavile svojim
udom, kterih še ni bilo tukaj, naj dojdejo
gotovo.

To je bilo toliko bolj potrebno, ker je
stranka nemških katolikov sklenila, da se bo
odtegnila temu glasovanju. Ko bi bili vsi naši
poslanci navzoči, imeli bi še zmerom večino.
Toda, kakor so ob svojem času nekteri slo-
vanski poslanci s svojo brezskrbnostjo za-
krivili, da je morala prenehati samostalna
celjska gimnazija, enako so bili včeraj krivi,
da je zmagala levica. 175 poslancev je gla-
sovalo za to, da se izvoli poseben odsek 36
udov, ki bo preiskoval grehe grofa Badenija,
a 167 poslancev je bilo nasprotnih. Nasproti
so glasovali Poljaki, Čehi, konservativno ve-
leposestvo, kerščansko-slovanska zveza in
katoliški centrum, skupaj 167 glasov; za iz-
volitev odseka krščanski socijalisti, socijalni
demokrati, nemški naprednjaki, nemški na-
prednjaki, nemški narodnjaki, Italijani, usta-
voverni nemški veleposestniki; odšli so iz
zbornice nemški katoliški poslanci. Izmed
teh poslednjih jih je bilo lani mnogo pod-
pisanih na onem predlogu, ki ga je stavil
grof Falkenhayn; a zdaj so ga sami zatajili.
Trdne večine toraj več nimamo v zbornici,
ker nemški katoliki cincajo na desno in na
levo. Navadno se pa zgodi, da tisti, ki hoče
sedeti v sredi med dvema stoloma, pade na
tla. Mogoče, da pa bo to glasovanje vendarle
imelo ta dober nasledek, da bodo slovanski

poslanci marljiveje prihajali k sejam, kakor
doslej. Izmed krščansko-slovanske zveze so
manjkali: Slovenec grof Coronini (bolan);
Rusin dr. Mandičevski in 4 Hrvati: Bianchini,
dr. Laginja, dr. Trumbič in dr. Klaič.

Seja 27. aprila je bila zopet kaj zanimiva.
Na dnevnem redu je bila obravnava o jezi-
kovnem vprašanju. Nekateri poslanci so vlo-
žili predlog, da se ima vpeljati nemški drž.
jezik, drugi zahtevajo pravico za vsak narod.
Dr. Gregorec, Šuklje in Barvinski so vložili
v družbi z ostalimi udi kršč. slovanske zveze
tudi nujni predlog, naj se uredi jezikovno
vprašanje pravično za vse narode. Preden se
je pa začela razprava o tej zadevi, se je
vzdignil ministerski predsednik ter razložil
vladino stališče v tej zadevi. Rekel je, da
vlada srčno želi, da se jezikovno vprašanje
čim prej reši postavnim potom, pa tako, da
se vsi narodi in vse stranke v tej zadevi med
seboj porazumejo. Vlada bo rada pri tem
pogajanju sodelovala. Želel je, naj bi ta je-
zikovni odsek ostal vedno skupaj, tudi takrat
kedar ne bo zbran državni zbor. Izjava grofa
Thuna se je v obče sprejela s pohvalo. Ne-
potrebno se mi je pa dozdevalo, da je biv-
šemu ministru Badeniju dal breco, ker je rekel,
da jezikovne naredbe meseca aprila 1897 so
segale predaleč. Istega dne 27. aprila se je
imela obravnavati še neka druga zadeva.
Socijalni demokrati so v nekterih interpela-
cijah navajali nesramne reči, ktere so se po-
pisovale po njihovih časnikih, ki so pa bili
radi tega zaplenjeni. V današnji seji bi se
imele zopet prečitati 4 take interpelacije,
polne nesramnega berila. Predsednik dr. Fuchs

Listek.

Cvengradič.

(Zgodovinska črtica; spisal M. Slekovec.)

(Konec.)

Gradič je imel, dasi je bil s prva z
Dolnjim gradom, potem pa z Branekom zdru-
žen, precej časa lastno gosposko, in tamošnji
oskrbnik je v imenu lastnika grajščaka iz-
vrševal kot «Landgerichts-Pfleger» čez pod-
ložnike tudi sodno oblast. Izmed oskrbnikov
na Cvenu sta nam znana samo dva, namreč
Blaž Menciger l. 1674. in Janez Jurij Kose
leta 1691.

Menciger Blaž je bil leta 1673.
oskrbnik v Doljnem gradu, a že v naslednjem
letu ga navajajo ljutomerski varaški zapisniki
kot «Landtsgericht-Pfleger» na Cvenu, kjer
je posloval najbrž do l. 1680. Potem ga naj-
demo do l. 1686. zopet v Doljnem gradu. Leto
za letom je namreč podpisan v cerkvenih
računih podružnice sv. Ane v Podgradju kot
«Pfleger der Herrschaft Obluettenperg.» Umrl
je najbrž l. 1686. Njegova soproga Marija je
potem kot udova vzela v zakon tržana Ja-
neza Milbacherja.

Kose (Khosse) Janez Jurij,
«Landtsgerichts Pfleger im Castel Zwien,» je

naveden v varaškem zapisniku dne 17. febru-
varija 1691. Bil je zelo veljavna oseba, katere
se je grajščak Tomaž Ignacij baron Mauer-
burg pogostoma posluževal, da bi posredoval
v tej ali oni pravdi, ki jo je imel z Ljuto-
meržani, a pri tržanih ni bil priljubljen.

Po smrti Tomaža Ignacija barona Mauer-
burga mlajšega l. 1693. naselil se je Kose v
Ljutomeru, kjer je imel lastno hišo in nekaj
zemljišča. Iz raznih sodnijskih obravnav iste
dobe da se sklepati, da je potem, ko je bil
službo grajščinskega oskrbnika zapustil, po-
sloval kot pravni zastopnik ali advokat. Tudi
varih maloletnih Mauerburgovih otrok, Karol
Ferdinand Schoffman izvolil si ga je za svo-
jega pooblaščenca in nadzornika zlasti v
cerkvenih zadevah. Vsled njegovega upliva
vsprejeli so ga Ljutomeržani l. 1694 za svo-
jega tržana. Najbrž mu je Schoffman pomogel,
da je bil z diplomom, dano v Eggenbergu dne
15. oktobra 1695., povzdignjen v plemski stan
s pridevkom «Treyenfeldt». To mu je stopilo
tako v možgane, da se je dne 8. marca l. 1696
odpovedal tržanskim pravicam na vse večne
čase z motivacijo, da se plemstvo in tržanska
pravica nikakor ne strinjata. Seveda je bilo
to hudo razžaljenje celega trga.

Pozneje pa si je vendar premislil in že
dne 3. marca l. 1700 je v laskavem pismu
prosil Ljutomeržane, naj ga zopet vsprejmejo

med tržane ter mu tudi pustijo njegovo
prejšnje svetovalsko častno mesto. To pismo
je župan poslal takoj v Gradec varaškemu
zastopniku ter ga vprašal, kaj naj bi storil.
Doktor je odgovoril: Ker se je Kose na večno
odpovedal tržanski pravici in pismeno na-
znanil to odpoved županu, svetovalstvu in
celi občini, zato naj tudi pri tem ostane. On
bo pa že vedel, kako naj se plemič vede.
Saj je sam trdil, da se plemstvo ne strinja
s tržansko pravico. Kar se pa tiče njegove
hiše, vrta, njiv in drugih na vaškem svetu
ležečih posestev, ki v njegovi diplomii niso
naznačene, niti izvzete, glede teh naj si trg
pridrži vse tiste pravice in svobodščine, kakor
pri vsakem drugem tržanu. In pri tem je tudi
ostalo.

Janez Jurij Kose pl. Freyenfeldt je bil
dvakrat oženjen. S prvo soprogo Marijo je
imel jednega sina, Karola Gabriela, rojenega
21. jan. 1697.

Po smrti soproge Marije je 10. maja
1706 v zakon vzel Evo Terezijo, vdovo pok.
Lavrencija Mehla. Ta mu je v Ljutomeru
porodila 12. avgusta 1707 Ano Marijo, 13.
aprila 1709 Filipa Leopolda, 18. sept. 1710
Marijo Elizabeto in 30. nov. 1711 Frančiška
Ksaverija.

Umrl je okolo l. 1712. Njegova soproga
Eva Terezija je na to vzela Antona Prindl-na-

pa jih ni dal prečitati, temveč po opravljenem redu nameraval, naj zbornica sama v tajni seji sklene, ali se naj prečitajo ali ne. Toda ni se sklenilo ne eno, ne drugo. Po govoru grofa Thuna se je sklenilo, da se naj seja, sklene, ker bi se razne stranke radi posvetovale, kako se hočejo obnašati njihovi govorniki v jezikovnem vprašanju zdaj, ko je vlada označila svoje stališče.

27. aprila si je izbrala krščansko-slovanska narodna zveza namesto g. dr. Šušteršiča novega načelnika. Z vsemi glasovi je bil izvoljen mnogozaslužni g. Fr. Povše, državni poslanec iz Kranjskega.

II.

28. aprila se je vršila najprej tajna seja, ki je trajala blizu 3 ure. Razun poslancev in ministrov ne sme nihče poslušati, kar se godi v tajni seji. Le vodja državnozbornice pisarne je navzoč kot prevodja. Kaj se je obravnavalo v tej tajni seji? V raznih krajih so državni pravniki zasegli 4 članke, ki so izšli v raznih socijalnodemokratskih časnikih. A da se ti članki vendar smejo objaviti, so jih socijalno demokratični poslanci vpletli v svoje interpelacije (vprašanje na vlado), ktere so predložili državnim zbornicam. Predsedniku dr. Fuchsu so se pa ti članki dozdevali prenesramni, da bi jih dal v javni seji prečitati. Zato je po opravljenem redu ravnal, da je to stvar spravil pred tajno sejo. V tajni seji je govoril najprej pravosodni minister ter zagovarjal postopanje sodnij. Za njim se je oglasilo mnogo govornikov, kateri so zahtevali, da se morajo interpelacije, ako so podpisane od 15 poslancev, prečitati. Slednjič so se prečitale, in sklenilo se je s 127 proti 106 glasovi, da se smejo ti članki objaviti. Za objavo so glasovali levičarji in nekteri mladočeški poslanci, ki so s tem pomagali k novemu porazu desnice. Državni zbor brez večine, to je nož brez ročaja. Na to se je zopet začelo razpravljati o jezikovnem vprašanju. Prvi je govoril knez Alojz Lichtenstein. Nekdaj je ta mož bil drugačnega mišljenja, kakor danes. Trdil je l. 1885 v državnem zboru, da se mora povrniti Čehom njihova starodavna pravica, odobral jezikovne naredbne, ktere je izdal 1880 minister Stremayr za Čehe. Ali danes mu je to črno, kar je bilo pred 18 leti belo. Trdil je včeraj, da nobena vlada ne more dati Čehom, kar oni zahtevajo, in da je nepostavno ravnal minister Stremayr, ko je dal Čehom nekatere pravice. Izustil je pa nekaj stavkov, ki so nam ugajali. Rekel je, da kakor ne sme nikdo žaliti našega verskega prepričanja, tako tudi našega narodnega mišljenja ne.

varaškega pisarja v Ljutomeru, in po tega smrti Jurija Vincencija Schwertl-ja, zapriženega solicatorja v Gradcu, rojenega Ljubljancana, s katerim je bila v Ljutomeru poročena 4. febr. 1717. l. Z njim je odšla v Gradec, ž njo pa tudi mladi plemiči Freyenfeldti, ljutomerski rojaki.

Smešnice.

Pri sodniji govori tašča: «Gospod sodnik, jaz sem primorana tožiti svojega zeta, da me je zastrupil. Že delj časa meša mišnico k vsaki jedi, ktera se meni poda». — Sodnik: «In vi zet, g. Puž, kaj rečete na to?» — Puž: «Jaz rečem, to je zgolj domišljija, ki zamore le iz razkuštrane glave moje tašče priti. Če pa meni ne verjamete, pa ji dajte trebuh razparati».

Gospod katehet razlaga, kako ostro je treba o petkih se mesenih jedi zdržati. Zdaj pa praša Trezika: «Kaj bi ti rekel, ko bi ti mati v petek klobaso ponudili». Trezika: «Bog plati!»

Teta: (ko so prinesli novrojenčka odkrsta) «No, Ruči, si kaj vesel novega bratca? Ko bo zrastel, se boš lahko z njim igral». — «Pa tepel tudi», pristavi Ruči hitro.

V seji 29. aprila se je ta jezikovna zadeva nadaljevala. A današnjih govornikov niso poslanci več tako zvesto poslušali, kakor včeraj kneza Lichtensteina. Govorili so pa dr. Funke, dr. Steinwender, Schönerer ki so vsi tarnjali, se vé da o zatiranji Nemcev v Avstriji. In tako bo govorilo še ostalih 60 govornikov izmed nemške levice.

V seji 27. aprila so vložili poslanci Barwinski in tovariši vprašanje na vlado, ali namerava vendar enkrat oskrbeti pokojnino za zasebne uradnike? V seji 28. aprila so vprašali poslanci Žičkar in tovariši vlado, ali hoče skrbeti, da se vpelje po odvetniških pisarnah nedeljski počitek. Isti poslanec in tovariši so vprašali nadalje ministra za deželno obrambo, ali hoče vkreniti potrebno, da ne bodo vojaki delali ob orožnih vajah škode po njivah in vinogradih, in kaj hoče storiti, da se bo vojakom podala priložnost, da bodo mogli vselej, toraj tudi ob vojaških vajah, spolnjevati krščanske dolžnosti? Zdajšnji ministri so odgovarjali že na mnogo vprašanj, ktera so se predložila vladi. Pričakovati je, da bomo slišali odgovore i na te interpelacije. V seji 29. je vložil vitez Berks vprašanje na vlado, kaj hoče storiti, da se bodo pri upravnem sodišču kmalu rešile zadeve, ktere se mu predlagajo. Treba pomnožiti število uradnikov.

29. aprila je govoril Schönerer od dveh popoldne do 7. ure. V svojem govoru se je prepiral z nemškimi narodnjaki, katerim ne more odpustiti, da niso hoteli podpisati njegove zatožbe proti ministru Gauču. Posameznim nemškim poslancem je očital različne grehe. Pozneje je segel na socijalne demokrate, ki so mu pa strastno oporekali. Proslavljal je bivšega in zdajšnjega nemškega cesarja, posebno pa je kadil največjemu sovražniku Avstrije, knezu Bismarku. Ostro je prijel nemške tirolske katolike, posebno še duhovnike, ki držijo sé Slovani (ko bi le res bilo!) Obširno je razpravljal, kako se nemška imena spreminjajo na Ogerskem v mažarska. In potem je razodel, kakšna krivica se godi Nemcem čujte! čujte! na — Koroškem! «Pred kratkim sem bil» (Schönerer) «sam na Koroškem, pa sem se prepričal, kako slovenski župani poprej čisto nemške občine poslovenjajo.» Od koga je to zvedel, nam ni povedal. Iz tega bi bilo sklepati, kako dobro se koroškimi Slovincem godi. Med groznim proslavljanjem Bismarka je končal svoj govor. Po željno pričakovanem koncu njegovega govora so se volili še 4 odseki, med njimi tudi odsek, ki bo imel preiskovati zatožbo proti Badeniju. Pripomniti bi bilo, da so se nemški katoličani zopet približali Slovanom. Dipauli je izrekel, da hoče v zatožnem odseku glasovati proti temu, da se grof Badeni dene na zatožno klop. Ako potem, ko bo zatožni odsek zbornici poročal o tej zadevi, zbornica z dvema tretjinama glasov sklene zatožbo, potem pride cela zadeva pred državno sodišče. Državno sodišče ima zadnjo besedo. Gotovo pa je, da do tega nikdar ne pride. Krščansko-slovanska narodna zveza je izrekla svoje obžalovanje nad nemarnimi državnimi poslanci, ki so s svojo odsotnostjo zakrivili, da se stvar ni že pretečeni terek 26. aprila končala. Morda bodo zdaj rajši k sejam prihajali. Ta dolžnost se mora vestno izpolnjevati.

Izjava ministerskega predsednika.

Vlado je menda le jelo biti sram, da se v državni zbornici brezvestno trati toliko denarja za nič, dočim je v ljudstvu beda od dne do dne huja, ker se je 27. mal. travna v državnem zboru ministerski predsednik oglasil za besedo ter izjavil, da vlada hoče vendar enkrat začeti delati. Dosti dolgo traja že komedija, ki stane s pokojninami za bivše ministre vred doslej že čez 2 milijona gold. in se igra le zato, ker vlada s sedanjo večino noče delovati. Obstrukcija je prazen izgovor, kajti kakor je vlada bila dosti močna,

da je čez jedno leto tiščala od sebe pošteno večino, tako bi tudi bila dosti močna, da bi udušila obstrukcijo. Toda to le mimogrede; vrnimo se k ministerskemu predsedniku. Ta je v daljšem govoru poudarjal, da bode treba na vsak način z zakonitimi določbami jezikovnemu prepiru storiti konec, in nadaljeval: »Treba je resnega, pa tudi hitrega dela, ako hočemo z zakoni končati jezikovni prepir. Vlada hoče dobiti časa in prostora za plodovito in skupno delo tudi na drugih poljih. Čakajo nas velike in važne naloge, za ktere državna in ljudska blaginja zahteva nujnega dela. Imeti moramo pred očmi tudi gmotno blaginjo prebivalstva. Združimo torej svoje moči, rešimo jezikovno prašanje, ob enem pa skrbimo tudi za vse ono kar na raznih poljih gospodarskega in prosvetnega življenja potrebujejo država in njeni prebivalci«.

Torej je vlada vendar enkrat uvidela, da se bode v jezikovnem oziru po vseh avstrijskih deželah moral narediti red, to se pravi, da le ne gre tako dalje, da bi Nemci in Lahi Slovane pritiskali ob steno. Doslej ni imela nikdar časa, da bi se jezikovnega prašanja lotila resno; vedno se je pravilo, da se ima pred vsem zboljšati gmotno stanje ljudstva, dasi ni dobro prašati, koliko so kmetje in mali obrtniki o tem zboljšavanju čutili. No, Slovani so se pa le na tak način par let dalje pritiskali ob steno.

Gmotno prašanje je z jezikovnim vsaj za nas Slovence, zlasti za Jugoslovane v najožji zvezi. Kako bi bilo mogoče, da Slovenec za Nemcem ne bi zaostajal v obrti, v trgovini i. dr., če se mu pa za branije tista izobrazba, ki jo uživa Nemec? Mar to ni res? Ali se more Slovenec v srednjih obrtniških in celo ljudskih šolah z nemškim učnim jezikom, toliko izobraziti, kakor Nemec v svojih? Kakor človeku stradajočemu ni mogoče duševno se izobraževati, prav tako pa tudi narod, živeč sredi izobraženih narodov, ne pride nikoli do gmotnega blagostanja, če ne na podlagi zdrave duševne izobrazbe.

Ministerski predsednik je obljubil, da se hoče lotiti obojega, ali bila je to še le obljuba; koliko pa smemo zlasti Slovenci vladinim obljubam verjeti, o tem bi znali pevati dolgo pesem. Torej, rojaki, mirno kri!

Največ je grof Thun govoril o jezikovnem prašanju. Iz vsega govora je najvažnejše za nas to, da je priznal pravico narodnih manjšin v posameznih deželah do zakonitega varstva in potrebo uredbe ljudskega šolstva v jezikovnem oziru. Kako se pa jezikovni zakoni sploh naj izvršujejo, to prepušča ljudskim zastopnikom; vsaj v glavnih načelih in pogojih narodne sprave v Avstriji naj se sami razgovoré in sporazumé. Grof Thun tudi prepušča državnemu zboru, da sam določi, v koliko ima državni ali deželni zbor pravico udeleževati se rešitve jezikovnega prašanja, in kaj naj se prepusti neposredno naredbam.

Priznati moramo, da so besede grofa Thuna nas zadele prijetno ter nas napolnile z željo, da bi se tudi kedaj uresničile nam v blaginjo. Prezreti pa ne smemo, da je sploh ves govor bil takšen, da ni povzročil pri nobeni stranki zamere ali nasprotstva. Videli bodemo, ali bode prišlo do dejanja in ali bode po tem tudi vse tako zadovoljno, kakor po besedah.

Toda poslušajmo dalje. Drugi dan, to je 28., pa se je grof Thun udeležil seje parlamentarne komisije desnice ali večine ter podal pojasnilo k svoji izjavi o jezikovnem prašanju. Rekel je, da je vlada za popolno enakopravnost, da se torej naj v prihodnje ne zatira nobena narodnost. Izjavil pa je tudi, da bode zelo težavno sestaviti določbo gledé varstva manjšin, ker so v nekterih deželah po tri narodnosti, ker po drugih kronovinah manjšina ne prebiva skupno, in ker tudi prosvetno razmerje posameznih narodov ni jednako. Ali je grof Thun z zadnjim stavkom mislil, da narodom, ki so v prosveti nižji od sosednih,

ne gredó iste narodne pravice, kakor tem le? To bi bilo načelo Wolfovo in naših sovražnikov sploh. Mi Slovenci bi torej še tudi sedaj naj ne dobili tistih narodnih pravic v šolah, v uradih in v javnem življenju, kakor je uživajo Nemci, ker pre nimamo tako uglajenega jezika, ker ne gleštamó tolike umetnosti itd. kakor Nemci? Ali je to res, to je prašanje za-se. Pa če je res, kdo je tega kriv? Stoletja smo branili Nemce in Avstrijo zoper Turke, zraven tega in menda v zahvalo za svojo požrtvovalnost in zvestobo morali pogrešati vsakemu narodu najpotrebnejših sredstev, da si ohrani svoje bitje, in sedaj, ko izgajeni do smrti po kruhu drhtimo, naj bi zopet ponižno sprejeli kamen? Prvič bi to bila najgrja nehvaležnost, ki jo je svet videl, in drugič bi to bilo ravno tako, kakor če bi kdo djal: «Ti imaš, ker si doslej uže 20 let ubijal, tudi še zanaprej pravico ubijati,» ali: «Ker so te uže 20 let sovražili in preganjali, radi tega nimaš pravice zahtevati, da bi se ti godilo bolje.» Ali nam je pri takem načelu sploh mogoče priti kedaj do višje prosvete, do boljše bodočnosti? Če smo v krvnem in denarnem davku z Nemci in Lahii jednako-eljavnii, hočemo tudi biti v pravicah. Grof Thun nam nima deliti milosti, ampak dati, kar nam gre; do popolne jednakopravnosti imamo pravico, in to zahtevamo za se z vso odločnostjo. Nič na svetu nas ne pripravi, da odstopimo. Če pa grof Thun ni tako hudo mislil, tem bolje.

Vsekakor pa nambode treba biti pripravljenim. Da bodemo dovolj močni, ako bi se nam bilo treba upirati zoper krivično nam izvedbo jezikovne enakopravnosti, oklenimo se slovanskih bratov še tesneje in sveto si obljubimo nerazrušno vzajemnost!

Pisma s Kranjskega.

V.

Pretekli teden so se vršile v Ljubljani volitve v mestni odbor. Te volitve so jako zanimive, ker so nekaka ilustracija sedanjega položaja na Kranjskem.

V spravnem programu je tudi točka, da obe stranki tudi v »spravi« ohranita svoje postojanke. Iz tega je seveda sledilo, da mestni zbor ostane v oblasti liberalne slovenske stranke, kakor je bil doslej. Vendar je postavila ista stranka v 1. razredu kot kandidata tudi kanonika Sušnika, jedinega moža katoliško-narodne stranke. A s tem se ta stranka nikakor ni mogla zadovoljiti; zato je kan. Sušnik odklonil ponujeni mu mandat. — Opomniti treba tudi, da dr. V. Gregorič, vodja takoimenovane srednje stranke in izdajatelj »Slov. Lista«, tudi ni bil več izvoljen.

Računajoč na razdor med slovenskima strankama so Nemci vkljub proglašeni spravi postavili v vseh treh razredih po dva svoja kandidata ter poskusili svojo srečo. A bila jim je zelo nemila. Padli so na celi črti, in sicer v 2. in 3. razredu z veliko manjšino; v 1. razredu pa razlika v številu glasov ni bila velika.

Značilno je, da so se nemški nacionalci in liberalci združili s socijalnimi demokrati, in da so strastno agitirali celo nekateri uradniki. —

Katoliško-narodna stranka se je mnogoštevilno udeležila volitev vkljub temu, da med kandidati ni bilo nijednega njenega moža. S tem je pokazala svojo lojalnost in strpnost nasproti liberalni stranki in dokazala, da ji ni za osebnosti, kar se ji je tolkokrat očitalo, temveč le za načela, in da ni brezdomovinska, temveč še vedno strogo narodna, kakor je bila vselej. Kakor liberalna stranka glasom spravne pogodbe prav za prav ni bila obvezana odstopiti katoliški stranki kak mandat v mestnem zboru, tako pa tudi katoliška stranka po isti pogodbi ni bila obvezana udeležiti se volitve. A storila je to vendar-le, da je pomagala vreči zopet se vzdigajočo nemško moč.

Ta korak konservativne stranke je vsekako časten za njo samo. Pokazala je svojo dobro voljo za započeto spravo in za složno delovanje. Zdaj je dolžnost liberalne stranke, da tudi ona pokaže svojo dobro voljo in tudi nekaj požrtvovalnosti — v dejanju! Ako se to zgodi, potem sprava ne bo ostala brez pomena, in upati homo smeli zopet boljših časov. Vsekako pa bo moral mestni zastop upoštevati, da je izvoljen deloma tudi z glasovi katoliško-narodne stranke, in zato, ako bo hotel taktno postopati, ne bo smel prezirati njenih opravičenih teženj in želja, ktere so pač dovolj znane.

Sramotna vez med Slovenci in Nemci je torej odločno pretrgana in obe slovenski stranki sta se pokazali zopet složni pri narodnem delu. Dal Bog, da bi se naše javne politične razmere razvijale v tem toku naprej! —

V Ljubljani se je ustanovilo novo društvo, ki se imenuje »slovensko delavsko stavbeno društvo«, ki ima ta namen, da pomaga delavcem do lastnega, zdravega stanovanja.

Prvi maj, ki je bil letos izredno lep dan, je zopet malo razburil naše socijalne demokrate. A do posebnih izgredov ni prišlo; le njih časnik je izšel črno tiskan na rudečem papirju. No, to je res nekaj nenavadnega, a le — papirnat izgred, kakoršnega si tudi otroci včasih dovolijo pri svojih igrah, ko se našemijo z živorudečim ali višnjevim ali zelenim papirjem, v kakoršnega se navadno cikorijska zavija. Take hudomušne šale tudi socijalnim demokratom z mirno vestjo lahko dovolimo. Krščanski socijalisti pa so isti dan priredili velikansk izlet na divno Šmarno goro, kjer se je razvila najlepša, poštena zabava. —

Konjiška železnica.

Pri seji deželnega zbora dne 25. februarja je bilo poročilo posebnega odseka za železniške zadeve o poročilu deželnega odbora priloga št. 60 na dnevnem redu, kako se je postava o pospeševanju lokalnih železnic na Štajarskem izvrševala v dobi od dne januarja 1897 do januarja 1898.

Iz zanimive debate, ki se je ob tej priliki vnela, povzamemo sledeče: Poročevalec železniškega odseka dr. Link se je spominjal, s kakim zanimanjem so se prejšnja leta poslušali nasveti železniškega odseka, s kakim veseljem se je pozdravila v deželi vsaka nova lokalna železnica, da pa je v zadnjem času ta optimizem rodil celo pesimizem, ker je deficit fonda za lokalne železnice postajal vedno večji in železnice sploh niso prinašale onih gospodarskih dobičkov, kot se je pričakovalo. Proga Celje-Velenje je v letu 1896 prinesla 40.000 gld. prebitka, proge Wieselsdorf-Stainz in Poljčane-Konjice pa žali Bože znova zdatnega deficita. Po govoru poslanca Rochlitzer, ki je predlagal, da naj deželni odbor pravočasno napravi sklepne račune o prometu deželnih železnic tako da deželni železniški svet zamore o predlogih izraziti svoje mnenje in se omogoči da se le-ti prec o početku deželnozborske sesije predložijo v posvetovanje deželnemu zboru, je govoril poslanec Žičkar:

«Visoki deželni zbor! V poročilu visokega deželnega odbora in železniškega odseka je zabilježena malo tolažljiva vest, da mora konjiški okraj za leto 1897. vplačati svoto 6300 gld v to svrhu, da se pokrije deficit pri prometu lokalne železnice Poljčane-Konjice, ter da mora razun tega še tudi dežela plačati 5485 gld. 16 kr. Okraj konjiški in dežela štajarska plačata na ta način zajedno za poravnanje deficita nič manj kot blizu 12.000 gld. Radi tega je gotovo opravičeno vprašanje, kje tiči vzrok pasivnosti te železnice. Ni dvomiti, da se je, predno se je pričela zidati železnica, računalo na vse strani bode li rentabiliteta železnice osigurjena ali ne. Doznal sem sam, da je deželni železniški urad znižal množino blaga na tej železnici, kot jo je naznanil okrajni zastop konjiški,

na polovico. Izračunalo se pa je, da kljub tej redukciji množine blaga, ki bi se moralo prevažati, lokalna železnica ne bi smela zgubiti svoje aktivnosti. Ko se je pa proga Poljčane-Konjice otvorila, nakrat ni bilo nikacih predmetov za prevažanje, ker se je blago kot poprej po okrajni cesti vozilo. Kot član okrajnega zastopa konjiškega stavl sem v jedni plenarnih sej predlog, naj okrajni odsek prosi deželni železniški urad za znižanje tarifov pri prevažanju blaga. V okraju vlada namreč splošno mnenje, da so previsoki tarifi osobito krivi, da je železnica pasivna. Na ta svoj predlog sem kaj čuden odgovor dobil. Predsednik je namreč pojasnil, da je radi tega interveniral v Gradcu na pristojnem mestu. Odgovorilo se mu je pa, «da se bodo ljudje že navadili na višje tarife.» Prešla so sedaj leta, ljudje se pa še vedno niso privadili višjim tarifom. Blago se tudi sedaj še z vozom prevažava iz Poljčan v Konjice in naobratno. Ni čudež, da je ljudstvo celega okraja trdno prepričano, da je to uzrok pasivnosti železnice. (Konec prih.)

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Mestni zbor dunajski se veliko trudi, da bi se 50letnica cesarjevega vladanja dostojno obhajala. — Socijalni demokratje so napravili 1. majnika velikanski obhod, toda vedli so se še dokaj mirno.

Češko. Zdi se, da se hoče dr. Gregr odcepiti od mladočeške stranke ter popolnoma prestopiti v radikalni tabor. — Ker nemški dijaki še vedno izzivajo česko praško prebivalstvo, dogajajo se večkrat kaki izgredi. Redarstvo se bo neki za-to v Pragi pomnožilo, da lažje ohrani mir.

Kranjsko. Občinski odbor v Kamniku je sklenil napraviti v spomin petdesetletnice vladarjeve mestno hranilnico. — Nemški poslanec dr. Schaffer je bil izvoljen s pomočjo slovenskih liberalcev v deželni odbor. A sedaj, ko so slov. liberalci popustili zvezo z Nemci, in torej za Schafferjem ne stoji več večina deželnega zbora, še Schaffer vedno sedi v odboru.

Koroško. Shod Ciril-Metodove družnice v Kotmarivasi se je dne 24. aprila jako lepo vršil. Pozneje ponoči pa so napadali Nemci zborovalno hišo s kamenjem. — Prihodnji četrtek ima katoliško-politično in gospodarsko društvo za koroške Slovence v Celovcu svoj letni občni zbor.

Primorsko. Jezuvit Pavišič se je v Trstu javno razgovarjal s socijalnimi demokrati o socijalnem vprašanju. Ugnal jih je s svojo učenostjo in govorniško spretnostjo v kozji rog. Tiho so demokratje pripoznavali, da se držijo laži — nauka.

Vnanje države.

Vojska. Boj med severno-amerikanskimi državami in Španijo je bil že več dni napovedan. Toda do resnega boja je prišlo še komaj prvi dan majnika in sicer ne na Kubi ampak na Filipinih. Boj se je končal za Španjce nesrečno. Španjci so bili na napad sicer pripravljeni, toda njihovo brodovje na Filipinih je jako maloštevilno in v slabem stanju. Pričakovati je bilo torej že naprej, da Španjci ne bodo kos svojim nasprotnikom. Blizu štiri ure je trpela bitka med sovražnim brodovjem. Amerikanci so zmagali. Izguba na španjski strani je zelo velika. Dve ladiji sta popolno zgoreli, jedna ladija se je razbila in več drugih je poškodovanih. Okoli 2000 Španjcev je zgubilo v bitki življenje, mej temi tudi jeden kapitan. V Ameriki je vzbudila zmaga veliko navdušenje in s ponosom se izgovarja ime Devey, ki je vodil v bitki ameriškansko brodovje. Na Španjskem pa se obrača nevolja nad izgubo proti vladi in blagi vladarici Mariji Kristini. Listi poročajo, da je po več mestih na Španjskem že buknila

ustaja. V Madridu, glavnem mestu Španije, je radi tega oklican obsedni stan.

Evropa s sočutjem in žalostjo spremlja usodapolne dneve španjskega naroda.

Francosko. Na Francoskem je živahno volilno gibanje. V kratkem bodo volitve v parlament. Tudi katoličani se pridno k tem pripravljajo.

Srbsko. Mladi kralj Aleksander neki boleha. Zato ima razkralj Milan vse državne vaje v rokah. Kmalu bodo volitve v skupščino. Milan skrbi, da pridejo njegovi privrženci v zbornico.

Italijansko. Zaradi pomanjkanja živil so bili v večih mestih nemiri. V tej deželi ni božjega blagoslova, odkar so oropali papeža njegovih dežel.

Cerkvene zadeve.

Misijon pri Sv. Jožefu v Celju.

Ob najlepših prvih pomladanskih dneh in ob ogromni udeležbi pobožnega ljudstva se je vršil pretekli teden pri Sv. Jožefu srce vsakega pravega kristjana z novim upom navdajajoči sv. misijon. «Sveti in zlati čas svet'ga misijona...» Čuj, kako nebeškomilo, kako veličastno zvenijo ti glasovi iz božjega hrama, kako tajinstveno sveto se razlegajo po gozdu v tihi polumrak nepopisljivo lepega pomladanskega jutra! In polagoma začne se oglašati tudi gozd sam; vzbujajo se krilatci pevci in kmalu odmeva gosčava krog in krog žgolenja teh gozdnih umetnikov, katerih vsak po svoji moči porablja od stvarnika podarjeni glas v jutranjo zahvalno pesem. In iz božje hiše zveneči glasovi zedinjajo se z žvrgolenjem krilatcev v novoprobujeni naravi v veličasten božji slavospev! «Ljudstvo, o ljudstvo! izdrami se s spanja...» Enako opominu iz nebes, zvenijo te besede na naše uho! Kdo se mu more še ustavljeni? — Začela se je pridiga. Cerkev je natlačeno polna, a vendar vlada največja tihota; vse posluša z največjo pazljivostjo unetega govornika. Med gorečimi prepričevalnimi in opominjajočimi besedami se sliši, kakor prikrito ihtenje, ihtenje radosti nad neskončno božjo ljubeznijo.

Srečni narod slovenski, ker ti je podeljena v tej brezverski dobi tako živa vera! Tvoji mogočni in ošabni narodni nasprotniki so, zatiraje te, zaničevaje te, zagazili v brezvero, a tebi še sije najlepša luč večne resnice. Usmilil se je Bog zatiranca in mu podaril milost, katero je oblastnežu odvzel, milost svete vere. Zatorej raduj se, narod slovenski!

Mašniško posvečevanje v Celovcu.

Milostljivi knezoškofo krški bodo delili letos zakrament sv. mašniškega posvečevanja dneve 15., 17. in 19. julija. Posvečenih bode 12 gospodov bogoslovcev iz četrtega in 6 iz tretjega leta; in sicer iz četrtega leta: gg. Fuchs Francišek iz Riessa pri Gradcu, Gerstl Francišek iz Sinabelkirchen-a na Štajarskem, Gradl Ivan iz Niederdorf-a na Tirolskem, Gütl Francišek iz Jagersberg-a na Štajarskem, Kukačka Josip (Čeh) iz Budejevic na Češkem, Läufer Friderik iz Gansbach-a na Badenskem (Nemško), Marklet Valentin iz Čanjč pri Celovcu, Meško Francišek (Slovenec) od Sv. Tomaža pri Ptuj, Puchta Oton iz Novega Tišina na Češkem, Rassler Oskar iz Mostiča, Streit Matija iz Roj v Labodski Dol. in Thaler Maksimilian iz Pulst-a. — Iz tretjega leta gg.: Hafner Francišek iz Šmarja v Labodski dol., Oberlugauer Anton iz Gradca, Paulitsch Mihael iz Šmarja v Labodski dol., Pietschnig Hubert iz Volšberka, Trepal Matija (Slovenec) iz Rovt na Kranjskem in Schiwitz Josip iz Volšberka. Kakor vidimo, sta med temi samo 2 Slovenca, 1 Čeh, drugi so Nemci; Korošcev je osem, deset pa tujcev.

Gospodarske stvari.

Lesnika in njena korist.

Dolga leta sem se je v sadjereji nujno priporočalo, zlahntiti in cepiti sadno drevje, ter tako vse od narave zasejano mladiče prenarediti. Čudno se bode morda komu zdelo, da sedaj začnem hvaliti — lesnike, češ da sem v napredku nastopil — rakovo pot. Ali tako hitro se ne dam ugnati, temu v naslednjem hočem pokazati, da je tudi lesnika drevo, ki v rodnih letih mnogo koristi v gospodarstvu ter v nekaterih lastnostih še celo presega zlahntno sadje.

Potrebe gospodarstva so mnogotere, zato se tudi pridelki različno uporabljajo. Tako se tudi sadje na več načinov izdeluje, nekatero stiskamo za mošt, drugo posušimo, nekaj ga pa svežega shranimo. Ali še nekaj je jako potrebnega pri hiši, namreč kis, brez katerega ne morejo naše gospodinje izhajati. Dobimo ga sicer nekaj iz tropin, ko smo mošt že iztisnili, ali rado nam ga hodi premalo, pa večkrat je ta tudi tako sladek, da ni skoraj za rabo. In prav tu nam pride na pomoč lesnika s svojim moštom, kateri je navadno precej grenek. Ako ga količkaj primešamo ostalemu kisu in pustimo posodo odprto, da more zrak vanjo, zraven pa skrbimo za primerno toploto v kleti, kmalo bomo imeli kis močen in neškodljiv, ki povsem presega tovarniško esenco.

Marsikatera vrsta lesnik pa daje tudi tako okusen mošt, da mu dajejo prednost nad hruškovim. Zlasti hvalijo, da vstraja po več let in da je čedalje boljši. Seveda je tudi vse to odvisno od umnega kletarstva, brez katerega tudi najboljše sadje ne daje okusne pijače. Pri dobrih vrstah lesnik nam navadno še tropine dajo precej dobrega kisa, samo da ga znamo napravljati. Mimogrede omenjam, da je napačna navada, tropine koj po stiskanju namočiti in to še na hladnem prostoru. To velja le, ako imamo dotično posodo primerno na gorkem, ker le od gorkote se nareja kislina. Boljše je v hladnej jeseni, da pustimo tropine po nekaj dni skupaj, da se same ugrejejo, potem jih pa ssekamo, prilijemo primerno vode in pretolčemo kakor prvokrat. Nato pa jih koj stisnemo in kis shranimo v primerno toplej kleti v odprtej posodi, kjer se bode kmalu iz slabega mošta prenaradil v močan kis. Toliko o tem, sedaj se pa vrnimo k lesniki in pogledimo še druge njene vrline.

Glavno pri njej je pač trpežnost njenega drevesa. Bodi si še toliko krivenkasta in slabotna na videz, vendar je ne poruši veter, niti ne polomi sneg. Nihče se ne briga zanjo, le ako je polna sadja, če tudi grenkega, takratjo pride kdo stepavat s kako prekljo, da ji stolče z drevesa ne samo sadje, nego tudi gosto listje. Sicer se pa navadno pozabi jo obrezovati, nikar da bi ji še sneg otresali, enako drugemu drevju. Vendar poleg vse te zanemarjenosti ona zadovoljna tiči kje v kakem parobku, in ko napoči rodno leto na sadje, tudi ona prinese kmalu v dar vsaj nekaj pridelka.

Njena skromnost pa je še večja zato, ker ne zahteva toliko varstva, kakor druga zlahntna drevesa. Nihče je ne ovije, da bi jo branil mraza in požrešne živadi, tudi ji zagadelj puste prostor na najbolj oddaljenem in samotnem kraju. Ako jo živad le ogrize — kar pa je redko, ker ima bolj grenko skorjo, — ne obveže je nikdo, nego rana zaceli, kakor ji pač narava dopušča. To se ji prigodi pa le v mladosti, na starost pa ji še ta nadloga odpade.

Zraven tega pa je tudi zadovoljna s slabo zemljo, kjer bi drugo zlahntno drevje težko uspevalo. Vsled tega pa ji zraste tudi gost in močan les, veliko trpežnejši od drevja požlahntjenega. Rabi se posebno za napravlanje varnih vitel (šravfov) in trdi se, da je za to orodje najboljša.

Še jedna lastnost lesniko priporoča, da

namreč njeno sadje dolgoprsti ljudje puste rajše na miru, nego ono od zlahntnega drevja. Zato jo tudi brez skrbi imamo kakor na samotnem kraju, tako tudi ob potih in cestah.

Da sem s temi vrstami tukaj priporočal lesniko, ne mislim z njo izpodrivati druge zlahntnejše vrste sadja. Opozoriti sem hotel njene prednosti le z namenom, da ji pridobim priznanja, katero ji bo pameten kmet izkazal s tem, da ji prepusti na kakem samotnem kotu nekaj prostora in da jo bo ob zgodnej spomladi obrezal in očedil. Prepričal se bo, da bosta ta mala skrb in trud sčasoma obilno poplačana. Pohorski.

Sejmi. Dne 7. maja v Polju. Dne 10. maja v Šmarju, Arnožu, Brežicah. Dne 12. maja na Planini, Ptuj (svinjski), v Slov. Gradcu. Dne 14. maja v Poličanah in Brežicah (svinjski).

Dopisi.

Iz Vitanja. Kakor na mnogih drugih krajih, imamo tudi v Vitanju na pošti samo le nemške napise, da nekaj časa še celo trdo Nemko kot poštno ekspeditorico. To pa že vendar presega vso našo potrpežljivost! Radi tega se je napravila sledeča prošnja na c. kr. trgovinsko ministerstvo. Podamo jo popolnoma v ta namen, naj se potem vzorcu napravijo prošnje tudi ondi, kjer se nahajajo enake razmere kakor tukaj.

Veleslavno c. kr. trgovinsko ministerstvo!

Vitanjska pošta in vitanjski brzojavni urad imata poslovati za sledeče občine: Vitanjski trg, Brezen, Dolič, Paka, Skomre-Hudina in Ljubnica-Stenice.

Občina	Vitanjski trg	šteje	412	Nemc.	in	123	Slov.
"	Brezen	"	13	"	"	396	"
"	Dolič	"	17	"	"	612	"
"	Paka	"	—	"	"	627	"
"	Skomre-Hudina	"	5	"	"	1034	"
"	Ljubnica-Stenice	"	5	"	"	643	"

Skupaj prebiva torej po zadnjem ljudskem štetju v imenovanih občinah Nemcev 452 in Slovencev . . . 3435

Ker pa je na c. kr. pošti v Vitanju poštna ekspeditorica trda Nemka, ki se ne more pogovarjati s slovenskimi strankami, in je naše ljudstvo zategavoljo silno razburjeno; ker se dobivajo na tej pošti samole nemške poštne nakaznice;

ker je tukajšnji poštni pečat samole nemški in enako tudi napis na poštnem poslopiju tudi le samo v nemškem jeziku; prosijo podpisane občine:

Veleslavno c. kr. trgovinsko ministerstvo naj blagovoli ukreniti:

- 1.) da se nastavi tukaj poštna ekspeditorica, ki bo razumela in govorila slovenski in nemški jezik;
- 2.) da se bojo dobivale tukaj tiskovine v slovenskem jeziku;
- 3.) da se napravi poštni pečat v slovenskem jeziku; in
- 4.) da bo napis na poštnem poslopiju se napravil v slovenskem jeziku.

Občina Ljubnica dne 27. marcija 1898.

Pečat. Župan: Jožef Ovčar l. r.

Občina Brezen dne 27. marcija 1898.

Pečat. Župan: Janez Skok l. r.

Občina Spodnji Dolič 28. marcija 1898.

Pečat. Župan: Jožef Jelenko občinski predstojnik.

Občinski urad Skomarje-Hudina dne 28. marcija 1898.

Pečat. Župan: Franc Bornšek l. r.

Občina Paka dne 31. marcija 1898.

Pečat. Župan: Gašper Mlinšek l. r.

Prošnja je izročil g. trgovinskemu ministru naš poslanec g. J. Žičkar.

S Cvena pri Ljutomeru. (Naša društva.) V jedni izmed zadnjih števil «Gospodarja» začuli ste po dolgem času zopet nekaj o Cvenu in sicer o zborovanju bralnega društva, katero društvo vsako leto bolj hira, in bati se je, da bo nazadnje popolnoma utihnilo. Ako primerjam čas pred petimi leti s sedanjim, kak velikansk razloček! Bralno društvo, ki se je takrat jedva ustanovilo, prirejalo je vsako leto več veselice, pri katerih smo se divili srebrnodonečim glasom tamburic in se čudili spretnosti tamburaškega vodje, g. nadučitelja Sch., ki je z neumorno vnemo za to slovansko godbo vse težave premagal in tamburaše tako izvežbal, da bi lahko na vsakem odru kakega večjega mesta nastopali.

To društvo je bilo med prvimi na Spod. Štajerskem, a 2 leti že ne slišimo skoro nič od njega. Sedaj je najlepša prilika, da bi se društvo z nova vzbudilo, kajti sedaj bi se lahko s pomočjo dijakov, kateri, kakor sem iz zanesljivih virov zvedel, imajo skoro cel tamburaški zbor, sestavljen v dijaških počitnicah močen zbor, ki bi lahko vse veselice na Murskem polju s svojimi milodonečimi zvoki razveseljeval. Tudi gasilno društvo s slovenskim poveljnim jezikom ustanovilo se je prvo na Murskem polju in je tudi od začetka prirejalo slavnosti in tombole, a se tudi sedaj ne briga več za veselice, da bi podali svojim udom pošteno zabavo. Po vzgledu našega gasilnega društva ustanovila so se na Murskem polju gasilna društva s slovenskim poveljnim jezikom in se združila v «Zvezo». «Zveza» še do sedaj ni priredila nobene slavnosti, zato bi bilo na pravem mestu, da bi letos priredila slavnost na čast cesarjevega jubileja in sicer na Cvenu, kjer se je ustanovila in kjer biva njen načelnik. Da bi se ta slavnost mogla sijajno vršiti, zato je treba pripravljalnega odbora, ki bi naj vse potrebno ukrenil, da se bo slavnost prve slovenske gasilne «Zveze» na Štajerskem častno praznovala. Naša občina šteje večina trdne premožne kmete (vzlasti njih večina na Cvenu in v Krapju) in niti 40, beri štirideset udov nima bralno društvo, dočim bi samo od premožnih kmetov toliko udov moralo biti, potem pa še več ko enkrat toliko manjših kmetov (polovičarjev), premožnejših želarjev in boljših kočarjev in tudi knjig si, izvzemši 2 ali 3, skoro nič ne izposojujejo, dočim je bralna omara polna najboljših slovenskih knjig. Ob nedeljah nikdo ne prihaja brat v bralno sobo, in časniki neredno krožijo po posameznih vaseh. Da se more ta položaj predrugačiti, zato bi moralo društvo veliko več skrbeti za pošteno zabavo. Letos je najlepša prilika, da bralno društvo s pomočjo cvenskih tamburašev, pevskega društva, ki tudi že nekaj let obstoji, in dijakov priredilo veselico in ob jednom dostojno slavilo cesarjev jubilej. Tudi v to svrhu bi trebalo pripravljalnega odbora, da bi se ta veselica koncem avgusta dovršila, dočim bi se slavnost «Zaveze» lahko praznovala prej. Dal Bog, da bi ta moj dopis obudil vse zaspance iz njihovega zimskega spanja!

Iz Ljutomera. (Občinske volitve.) Tekom tega meseca vršijo se občinske volitve v ljutomerskem trgu. Kakor pred tremi leti je zmaga v III. razredu gotova, v drugem razredu pa bodo odločevali trgovci in peki, ki živijo od Slovencev iz okolice. Nemškutarji hudo agitirajo. Oni imajo slabo vest. Tudi v pretečenih treh letih so slabo gospodarili. Občinski poti so zanemarjeni, bolnišnica je v strašnem stanju, občinska hiša leze na kup, in poleg tega še 2000 gld. pomankljaja na leto. Hrastov ni več, katere so poprej leto za letom sekali, in enkrat se bode to strašno maščevalo. Treba bo popravljati občinske stavbe in ne bo kje vzeti spehe ali lesa. Prišle bojo velike doklade. — Zato je treba, da slovenski volilci vsi pridejo na volišče. Izvoljeni odborniki bodo imeli težko nalogo gledati tem na prste. — Ako pa bode zmaga naša, potem se bode marsikaj na bolje obrnilo. Ne bomo s krivičnimi pomočki

in z lažmi agitirali ali eno pa že zdaj povemo: Vse tiste trgovce, krčmarje, peke in mesarje, ki bodo proti Slovincem volili, si bomo zapomnili. Njihova imena bomo po vsi okolici naznanili, in potem naj sami sebi pripišejo, če se jim ne bo dobro godilo. Konec mora biti enkrat temu samomornemu početju, da bi Slovenec nosil svoj denar takemu Nemcu, kateri ga zaničuje. Tako nepametni niso več ljudje na murskem polju!

Iz Celja. (Novo društvo.) Že lansko jesen smo sklenili zasnovati v Celju prepotrebno krščansko delavsko društvo. Začeli smo takoj, pa stvar se nam je zavlačevala, ker nam je višje oblastvo predložena pravila vedno spet vračevalo, češ da niso še zakonito sestavljena. Razvideli smo, da se nas krščanskih delavcev vse bolj bojé nego mokračev. Nazadnje so se pa vendar morala potrditi naša pravila. Zasnovano je to delavsko podporno društvo na katoliško-narodnej podlagi jako dobro in na širokej osnovi. Udje bodo dobivali pravno in zdravniško pomoč in zdravila zastoj in tudi denarno podporo v vsakršni sili. Tudi ima pravico v vsakem kraju, kjer se več udov oglasi, osnovati podružnico po vsem Štajerskem. To društvo ima torej namen in nalogo, organizirati in podpirati vse delavstvo po vsem Spodnjem Štajerskem v krščansko-socijalnem zmislu. Krasen namen, plemenita naloga, znamenito društvo, kakršnega smo že dolgo težko čakali! V ta namen bomo tudi prirejali v kratkem shode po raznih krajih, da se vsi združimo, kar je delavcev poštenih in dobro mislečih — da ostanejo mokračem samo smeti!

Ono nedeljo, dne 24. aprila smo imeli v Celju osnovalni zbor. Čeprav se vsled raznih vzrokov ni še kaj agitiralo za društvo in se niti v časnikih ni prav razglasilo, vendar nas je prišlo prav obilno število. Mokrač bi nas bili menda radi motili; pa ko so videli, da nas je preveč, néso si upali bliz. G. J. Kržišnik je kot poročevalec pripravljalnega odbora najprej razjasnil in razložil pravila in prepričevalno dokazal, da je to društvo res v pravo in veliko korist vsakemu delavcu. Zato so res z veseljem in navdušenjem pristopali in vpisalo se jih je kar koj okolo 150 udov. Prvi ustanovnik so bili mil. g. opat Ogradi in za njim vsi trije navzoči duhovniki.

Potem se je izvolil soglasno za načelnika vrli g. ključalničar Rebek; za odbornike pa č. g. kapelan Kranjčič, g. dr. Dečko, g. podžupan Lipovšek, kakor kmet in drugih pet odbornikov vrlih delavcev, kakor smo zadnjič že poročali. Vsem se je bralo veselje z obraza, da se je vendar že enkrat ustanovilo to prekornostno društvo. Da bi se čilo in krepko razvijalo in se vsepovsod razširilo v blagor sv. vere in milega nam naroda in v blagor preljubljenih nam delavcev, daj nam Bog obilen svoj blagoslov!

O tej stvari smo prejeli še ta-le poziv: Ko se nam je izpolnila ta presrečna želja, ko je delavsko društvo na naši pravej in trdnej podlagi osnovano, skrbimo vsi, preč. gospodje in vsi razumniki in vsi, kar nas je dobre volje, da bode naše društvo veselo prospevalo. Pristopajte številno vi, delavci! Vplačati je treba za rednega člana vsak mesec samo deset krajcarjev — in za to malo svotico, kak obilen dobiček boš imel! Pravna in zdravniška pomoč in zdravila zastoj, in podpora v vseh raznih stiskah! Pristopajte pa radi čim prej tem bolj tudi vsi drugi: če mogoče kakor ustanovniki, če plačate 25 fl. na jedenkrat ali pa v petletnih obrokih po 5 fl.; ali pa kakor podporni udje, če vplačate vsak mesec 10 kr. ali pa za celo leto 1 fl. 20 kr. Denar se pošilja za sedaj g. Jak. Omladiču, trgovcu v Gabriji, P. Celje. Kjer pa kaže, da bi se lahko ustanovila podružnica, ustanovite jo. Če se vam pa zdi potrebno, da bi se stvar še bolj obrazložila, pridem z veseljem jaz ali kdo drug pojasnit in vabit. To društvo je res naše, krščansko in nujno potrebno in prekornostno v vsakem oziru. Daj ljubi Bog, da bi se čim prej zbrali

krog njega vsi poštene delavci pa tudi vsi pametni razumniki, pómneč, kaj zahteva sedanj čas! Meni samemu stori osebno ljubav, kdor se nam pridruži, kdor podpira to premilo nam društvo. J. M. Kržišnik.

Iz Vojnika. (Naša »Posojilnica«.) S težkim, pobitim srcem gre naš trški poslanjeni polu-Nemec mimo Vrečerjeve hiše, na kateri vidi slovenski napis »Posojilnica«. Zakaj pa mu to ni prav? A, kdo bi popraševal, saj je znano, kje Nemca tišči!

V prejšnjih zlatih časih, si misli Nemec, je bilo pri nas fletno življenje. Vsak hlapec, vsak slovenski gospodar, vsaka ženka, sploh vsak človek, ki si je kak goldinar prihranil, prinesel ga je v nemško šparkaso. S tem denarjem se je dalo pomagati. Vsaj smo si kupili že par hiš in zdajno občinsko hišo, v kateri je tudi pošta, smo plačali z dobički onih denarjev, katere so semkaj nanosili slovenski kmetje. In vendar je ta hiša popolnoma v nemških rokah. Napisi na njej, občinski in poštni so nemški; pisar, ki v njej za občino piše, je nemški; Zoti, ki jo skoraj vsak dan obiše, hoče biti nemški; poštarica, ki vsakemu kmetskemu človeku vsiljuje nemške tiskovine, je tajč; kaj še kdo hoče več!

Po ona zlata doba nemške šparkase je proč. Slovenci smo so prepričali, da Nemci naše denarje porabljaajo v svoj dobiček, nam pa v škodo. Zato smo z velikim veseljem pozdravili ustanovitev »Posojilnice«. Denar ne bo več lezel v tujo, nemško torbo, ampak ostane pri nas. Ne bomo ga več nosili svojim sovražnikom, da bi nas pri volitvah stiskali in nas za nos vodili in še zraven vpili: »Slovenci nam delajo krivico!«

Marsikateri kmet je poprej verjel, da nas hočejo Nemci s svojo šparkaso osrečiti, pa zdaj se nobenemu več kaj takega ne sanja. Pač pa se zanašamo na sebe, na svoje moči. Slovenec poštenjak, ta je korenjak, nemčur pa je spaka in ni vreden fajfe tobaka.

Kdor ima denar, ta je gospodar. To dobro vemo, zato imamo »Posojilnico«. Še le eno leto deluje, pa je napravila že v prvem letu svojega obstanka prometa 61.673 fl. 5 kr. Pa še veliko več bi bilo lahko prometa, ako bi vsi, ki so v Šmartnu, pri Novi cerkvi, na Frankolovem, v Črešnicah, in drugi sosedje svojih denarjev ne dajali več v nemške šparkase.

Zdaj vsakdo ve, da vojniška »Posojilnica« dobro stoji, ker že v svojem začetku tako dobro prospeva. Hranilne vloge obrestuje po 4½%, posojuje pa za 5½ fl. od stotaka. Kdor si hoče kaj prihraniti, naj pride v »Posojilnico«, kdor pa v sili potrebuje pomoči, najde jo lahko pri »Posojilnici«.

Od Mure. (Nemščina v nekem zavednem kraju.) Slučajno me je pot pripeljala v neki kraj, o katerem sem slišal vse dobro. Ima bralno društvo, ima pevsko društvo, ima gasilno društvo, dosti je Mohorjanov itd.; a vendar se šopirijo na najlepših poslopih prav pravcati nemški napisi: »Oswald Höningmann« in »Alois Göttlich«.

Dotičnika sta trgovca. Človek bi mislil, da sta prišla naravnost iz »rajha«. No, prvi je sicer rodod Kočevar. Vendar če se ne sramuje kramariti po slovenski, ne bi smel drugod zametavati slovenščine. Pri ti priliki zopet vidimo, kako malo podjetni smo Slovenci. Tujec pride s krošnjo na rami, trži in trži, čez par let pa si zida palače z denarjem, ki so mu ga prinesle žuljeve slovenske roke.

Pač pa nam vskipi žolč pri drugem napisu. Upati je bilo, da se bo ta trgovec premislil vsaj zdaj, ko je dobil vrlo slovensko soprogo, zdaj ko si je sezidal novo krasno poslopje; a vendar štrlijo tudi raz novo poslopje stare nemške črke. In vendar je ta trgovec po rodu pravi slovenski kmečki sin iz domače župnije. Če se že ime Göttlich ne da spremeniti, da si to prvotno ni nemško ime, moral bi saj v Alojziju pokazati slovensko lice. Sicer pa je g. Göttlichu za slovenščino toliko mar, ko za lanski sneg. Ko sem stopil v štacuno ter naročil pri trgovcu

svojo reč, zaukaže fantu prav po nemški: «Geh du und bring...» Ali ni to razžaljivo za zavednega Slovenca?

Čisto nerazumljivo pa se mi zdi, da se tamošnji zavedni možje nič ne spodtikajo nad takimi po sili Nemci. S svojimi žulji jih redite ter jim zanesete slehern krajcar, na volišču pa in pri drugih priložnostih pa se daste zasramovati! Pokažite svojo odločnost in zahtevajte energično, naj vam ugodi v vsakem oziru; če pa ne, pa namignite tujim slovenskim trgovcem, naj se naselijo pri vas! Potem pa upam od vaše zavednosti, da pustite na cedilu vsakogar, kdor ni z vami! Če kak slovenski trgovec hoče že zvedeti, kje je ta prilika, pove mu takoj «Slovenski Gospodar.»

Razne stvari.

Domače.

(Imenovanje.) Naš rojak, g. finančni svetnik Karol Lubec pri c. kr. deželnem finančnem ravnateljstvu je imenovan finančnim nadsvetnikom v Gradcu.

(Od Sv. Ilja pod Turjakom) se nam poroča, da je družba sv. Cirila in Metoda obdarovala tamošnje šolske otroke z nekaterimi potrebnimi šolskimi knjigami, za kar naj bo iskreno zahvaljena. — Podpirajmo vrlo družbo, da bo lahko izpolnjevala svoje blage namene!

(Svobodni glasovi — umolknil.) Kar na lepem jih je zmanjkalo. Urednik Rok, zatrjuje v dotičnem naznanilu, da, čeravno so mokračji primorani to orožje odložiti, bodo še naprej bojevali. To mu smemo že verjeti, saj je obče znano, da — kopriva ne pozebe.

(V minoritski cerkvi v Celju) se vršijo že od nedelje in vršile se bodo skozi 9 dni propovedi glasovitega propovednika jezuita o. Abel-a iz Dunaja. Propovedi se dobro obiskujejo.

(Donaška občina) pri Rogatcu je zopet v narodnih rokah, ker je propal Beček s svojo gardo. Zopet bo slovensko uradovanje. Šola pride tje, kjer bo koristila potrebam donaške občine, ne pa šulverinu. Beček je rešen občinskih poslov in bo imel dovolj časa premišljevat s Franceljem grehe pretečenih let.

(Vinski trti) preti nov sovražnik. V Pišecah se prikazuje neka posebna gosenica, ki odjedava trti popke in ovira rast mladik. Vinogradniki za drag denar najemajo delavcev, da zatirajo to golazen. Bog nas varuj še te uime!

(Mariborske Slovenke), gospe in gospodične, so se jele pridno učiti slovensko zgodovino in slovstvo. Osnoval se je v to svrhu poseben tečaj, v kojega zahajajo s toliko vnemo in resnobo, da je ginljivo. Bog je živi! Brez narodnega ženstva ni narodne prihodnosti.

(V Mariboru) se snuje ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda; pri namestništvu v Gradcu so se potrebni koraki uže storili. Kot prvi dar je zložila prijateljska družba, ki se je bila sešla v slovo č. g. prefektu Fr. Korošču, sedanjemu nadžupniku pri Sv. Križu tik Slatine, 12 gld.; zraven teh, je še darovanih 1 gld. 20 kr.

(Rodoljubi pazite!) Pravijo nam, da se dobivajo pri nemških mariborskih trgovcih trobojne vžgalice in svinčniki. Ne vemo, kam da pride čisti dobiček za njih izkupovanje, toda za Cirilovo družbo gotovo ne. Torej pazite!

(C. in kr. kadetna šola v Strasju) vsprejme za šolsko leto 1898-99 30—50 gojencev v prvi letnik. Pogoji za vsprejem se zvedo pri poveljstvu ondotne šole.

(Po celi državi) so praznovali socialni demokratje 1. majnik. Večjih izgredev niso naredili nikjer, le obhode so imeli, govorili so in predvsem — pili. Mariborski rudeči bratje so že predpoldan začeli slaviti

1. majnik pri pivovarju Götzu in popoldne so to slavljenje nadaljevali po krémah v Kamnici.

(Župnijski izpit) delajo č. gg.: Fr. Bratkovič, Fr. Kakuška, M. Lah, J. Menhart, Anton Mojzišek, Mat. Štrakl in Matija Vaupotič.

(V Rušah) se je 1. majnika postavil krasen majnik, ki meri 36 metrov visokosti. Na vrhu plava cesarska zastava v čast presvetlemu cesarju za 50letni jubilej.

(Obdarovani delavci.) Vodstvo južne železnice je bogato obdarovalo 23 tovarniških delavcev na koroškem kolodvoru, ker so že 40 let pri imenovanju železnice v delu. Poskrbela je tudi za slučaj, ko ne bi mogli več delati, da jim ne bo šla trda.

(Mrtvega so našli) nekega delavca iz Očeslavskega vrha 23. aprila ob osmi uri zvečer na gornjeradgonski okrajni cesti blizu Očeslavec. Zadela ga je pre kap.

(Nevarno zbolel) je zaslužni rodoljub in pisatelj prof. J. Žitek v Mariboru.

(Celjski Nemci) so nameravali razsvetliti mesto, ako bi prodrli pri ljubljanskih občinskih volitvah nemški kandidatje. Ker pa zavedni Ljubljančanje niso privoščili Celjanom tega veselja, moralo je ostati Celje temno in žalostno. Ubogi Celjani!

(Nemški dom) hočejo imeti celjski Nemci, ker se jim baje «Narodni dom» in gibanje v njem sila vrlo dopada. Že prav, toda Slovenci so si sezidali hišo s svojim denarjem in niso hodili prosjačit milih darov po celem širnem svetu, kakor sedaj delajo celjski Nemci.

(Bralnemu društvu v Cezanjevcih) je poklonil č. g. Fr. Brglez, kaplan v Ljutomeru zopet lepo število knjig prav krasne tvarine, za kar mu izreka odbor svojo najsrčnejšo zahvalo.

(K podlistku «Cvengradič») smo sprejeli iz Ljutomera naslednjo opombo: Meseca januarija t. l. kupili so gosp. Josip Mursa, Franc Seršen in dr. Fran Rosina iz Ljutomera od dosedanjega lastnika grofa Jeronima Codroipo Cvengradič z vsemi k temu spadajočimi zemljišči ter so že večino teh zemljišč med Cvenske prebivalec razprodali in razdelili. Tako bode zemlja zopet prišla v tiste slovenske roke, v katerih več kakor 400 let ni več bila.

(Požar je uničil) v nedeljo okoli poludne tri poslopja na Prihovi pod Rečico v Savinjski dolini. Pogorelci so bili za male svote zavarovani. To je v teku treh tednov že drugi požar v okolici.

(Samotni tlak) dobi božjepotna cerkev na Kokarjih pri Rečici.

(Znani dr. Glass), ki je sedaj c. kr. uradnik v Ptuj, ni zadovoljen z nami, ker svetujemo rojakom, naj kupujejo rajši pri domačih narodnih trgovcih in ne pri naših zagrizenih nasprotnikih. Zato je prosil pri zadnjem volilnem shodu v Ptuj poslanca dr. Wolffhardta, naj uporabi svojo zakonodajno moč, da se listom zabrani enako nasvetovanje. Mi pa prosimo naše poslance, naj vprašajo justičnega ministra, ali dr. Glass v Ptuj nima nobenega drugega dela nego obsojevati boj slovenskega ljudstva za svoj obstanek.

(Utonil) je v Dravi pri Ptuj zadnji petek nek pijonir. Ko se je peljal s čolničem čez reko, loti se ga božjast ter ga vrže v vodo. Trupla še dosedaj, kolikor nam znano, niso našli.

(V Ptuj je umrl) odvetnik dr. Hans Michelitsch. Bil je prejšne čase velik nasprotnik naših narodnih teženj, a zadnja leta je bil bolj miren in tih.

(Nemška prekanjenost.) Pred kratkim so se izdali svinčniki v slovenskih barvah in z napisom: »J. F. Lyra Nr. 2.« Kaj čudno, v slovenski obleki, pa pod nemškim klobukom! Izdajatelj je namreč neki Nemeec Johann Froescheis. In kaj pa stori ta Nemeec s »profitom«? — »Südmarki« ga daje. Slovenci, naročite si raje svinčnike družbe sv. Cirila in Metoda!

(V Čadramu) se je 1. maja popoldne v stari farni cerkvi blagoslovil križ za zvonik nove cerkve in se je vpričo silno velike množice vernih razložila v pridigi po vlč. g. župniku imenitnost križa za vernega kristjana. Zvonik so bo zdaj začej kriti, in delo sploh vrlo napreduje, in se zdaj že vidi, da bo naša stavba prav krasna in veličastna.

(Duhovniške spremembe.) Vč. gosp. dr. M. Matek, profesor in podravnatelj bogoslovja je imenovan kustosom škofijskega muzeja. — Č. g. M. Koren, župnik v Žalcu bo upravljal tudi župnijo Gotovlje. Č. g. Fr. Moravec, postane mestni vikar v Ptuj. Zopet nastavljen je č. g. Fr. Bratkovič, provizor v Rogatcu kot kaplan tamkaj. Prestavljeni so č. gg.: Martin Kranjc iz Rogatca v Svičino, Štefan Pivec iz Rečice v Škale in Melhijor Zorko iz Solčave v Rečico. — Umrl je v Gorici 3. maja č. g. Ivan Kurnik, prej kaplan na Dobrni. Bilo mu je komaj 28 let. N. m. p.!

Društvene.

(Dijaški kuhinji) v Mariboru so darovali: Č. g. Mart. Jurkovič, župnik pri Sv. Petru tik Maribora 10 gld., neimenovan 2 gld., č. g. Ivan Toman, župnik v Skomarju 2 gld.

(«Delavsko podporno društvo v Celji») je izvolilo v nedeljo 24. aprila na svojem ustanovnem shodu, kateri se je vršil v prostorih «Narodnega doma», sledeči odbor: Predsednikom g. Rebek Ivan, ključavničarski mojster in hišni posestnik v Celji, podpredsednikom č. g. Krančič Ivan, mestni kaplan v Celji, tajnikom g. Zabukošek Miha, diurnist v c. kr. cinkarni v Celji, blagajnikom g. Omladič Jakob, trgovec in hišni posestnik v Gaberjih pri Celji, odbornikom g. dr. Dečko Ivan, odvetnik v Celji, g. Ocirk Jakob, kamnosek v Celji, g. Leon Josip, krojač v Celji, g. Stojan Martin, mizar na Teharjih pri Celji in g. Lipošek Franc, veleposestnik v Medlogu pri Celji.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je izredno požrtovalni rodoljub g. veletržec Iv. Perdan dosedaj daroval 1000 gld. povodom svoje kupčije z vžgalicami «Družbe sv. Cirila in Metoda». Bode naj torej vsem slovenskim krogom priporočen tudi za v prihodnje.

(«Družbe sv. Cirila in Metoda kava») je pred 14 dnevi izšla. Zaloga na drobno in debelo je pri Iv. Jebačin-u, trgovcu v Ljubljani. — Slovenke! Zahtevajte v vseh prodajalnicah le to izborno domačo kavo.

(«Slovenska Matica») ima v ponedeljek dne 9. maja 115 odborovo sejo ob petih popoldne v društvenih pisarniških prostorih.

(«Vranska Vila»), slovensko pevsko društvo, je imelo v nedeljo dne 1. maja svoj prvi javni koncert, ki se je sijajno obnesel. Prišlo je tudi mnogo gostov iz Celja.

(Občno bojno društvo na Ptuj), čegar pokrovitelj so milostni knezoškof dr. Mihael Napotnik, imelo je v pretečenem društvenem letu dohodkov fl. 674:15, stroškov fl. 359:84; prebitka torej fl. 314:31. — Prebitek iz 1896. leta fl. 719:49, vrednost inventarja fl. 192:60, znaša premoženje koncem 1897. leta fl. 1226:40.

(V odbor pevskega društva «Vranska Vila») so bili voljeni: gospod župan Karol Schwentner predsednikom, c. kr. uradnik Matija Sevnik podpredsednikom; Fr. Schauer blagajnikom, Franc Oset gospodarjem, Fr. Govedič, Fr. Ocirk in Luka Štober odbornikom. Naj raste, naj se množi novo društvo ter naj razširja slovensko pesem po prekrasni Savinjski dolini!

(Delavsko podporno društvo v Celju) si je izvolilo v nedeljo na ustanovnem shodu, kateri se je vršil v prostorih Narodnega doma pri mnogobrojni udeležbi, sledeči odbor: Predsednikom Rebek Ivan, ključavničarski mojster in hišni posestnik v Celju; podpredsednikom č. g. Krančič Ivan, mestni kaplan v Celju; tajnikom Zabukošek Mihael, diurnist v c. kr. cinkarni v Celju; blagajnikom Omladič Jakob, trgovec in hišni posestnik v Celju; odbornikom g. dr. Dečko

Ivan, odvetnik v Celju; Ocvirk Jakob, kamnosek v Celju; Leon Josip, krojač v Celju; Stojan Martin, mizar na Tebarjih pri Celju ter Lipovšek Franc, veleposestnik v Medlogu pri Celju. Več prihodnjič.

Iz drugih krajev.

(Iz državnega zbora). Dne 3. majmajnika t. l. je odgovarjal ministerski predsednik na mnogo interpelacij, potem so govorili o jezikovnih zadevah socijalni demokrat Zeller, ki je za to, da se mir napravi v jezikovnem prepiru, potem Dipauli, ki želi, da se odpravijo jezikovne naredbe in dr. Pacak, ki je ugovarjal knezu Lichtensteinu. Dne 4. majnika je odgovarjal železnični minister Wittek na nekatera vprašanja potem je govoril Čeh dr. Vašaty 4 ure. On je na tem stališču, da na Češkem, Moravskem in Šleziji velja enakopravnost Čehov, oziroma Poljakov v Šleziji in Nemcev, da so jezikovne naredbe ministrov: Stremayerja, Badenija in Gavča nepotrebne in nepostavne, in zahteval od Čehov, naj se ustavljajo temu, da se izvoli jezikovni odsek, ker ta stvar spada pred deželni zbor. G. dr. Gregorec je zagovarjal predlog »kršč. slovanske narodne zaveze«, naj se po posebnih zakonih izvede

§ 19 državne temeljne postave z dne 21. dec. 1867. Priznava je v svojem govoru, ki so ga pazljivo poslušali poslanci raznih strank, da je vravnava jezikovnega vprašanja sicer jako težavna, vendar mora se izvršiti v blagor cele države in vseh posameznih narodov. Rusin dr. Okuniewsky se je pritoževal o krivicah, katere se njegovemu narodu godijo v Galiciji. Enako je govoril tudi poslanec dr. Jarozijevič.

(Efektna loterija) mesta ljubljanskega. Kakor znano, dovolil je presvitli cesar vsled potresa toli prizadetemu mestu ljubljanskemu prireditvev efektne loterije, katera je založena z 2700 glavnimi in stranskimi dobitki v vrednosti 100.000 kron. Prvi glavni dobiček v znesku 50.000 kron izplačal se bode, ako bode lastnik dotične srečke to zahteval, v gotovini v zlatu. Čisti dohodek efektne loterije namenjen je zakladu za regulacijo ljubljanskega mesta. Z ozirom na občeukoristno svrhu te loterije in na nizko ceno srečk nadejati se je živahne udeležbe vseh slojev našega prebivalstva. Srečke dobivajo se po kroni (50 krajcarjev) v vseh tobačnih trafikah, loterijah in menjalnicah. Javno žrebanje vršilo se bode nepreklicno dne 4. oktobra 1898.

Loterijne številke.

Dunaj 30. aprila 1898: 2, 43, 79, 26, 85
Gradec » » » 59, 9, 51, 40, 44

Žitne cene.

Ime mesta (za 100 kil)	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruzna		Proso		Ajdina	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
V Celju...	14	—	12	—	10	—	8	—	7	—	11	—	11	—
V Celovcu.	12	50	9	75	8	57	8	14	7	23	—	—	—	—
Na Dunaju	12	25	10	78	—	—	7	73	6	25	—	—	—	—
V Gradcu.	14	30	10	50	9	50	7	90	6	70	6	70	—	—
V Ljubljani	13	40	9	50	8	—	7	80	6	60	—	—	—	—
Na Ptujju.	13	20	9	10	—	—	8	—	7	20	7	50	8	80
V Mariboru (za 100 lit.)	10	20	6	60	5	10	3	60	5	20	5	—	5	10

Fulard-svila 65 kr.

2 do 3 gold. 35 kr. meter — japonska, kitajska itd. v najnovejših obrazcih in barvah, kakor tudi črna, bela in barvana Hennebergova svila meter po 45 kr. do 14 gld. 65 kr. v najbolj novosegnetih tkaninah, barvah in obrazcih. Zasebnikom poštnine in carine prosto na dom. Vzorci obratno.

G. Hennebergove tovarne za svilo (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Zürichu.

ZAHVALA.

Prav srčno zahvaljujemo vse sorodnike, prijatelje in znanee, ki so nam o smrti predragega očeta, oziroma brata, starega očeta in tasta, gospoda

Frana Orožna

izrazili svoje sožalje ter nepozabnega ranjkega spremili k večnemu počitku. Zlasti zahvaljujemo prečastito duhovščino, slavno požarno brambo in pevski zbor za častno spremstvo in ganljivo petje.

V Trebnjem, dne 2. maja 1898.

Žalujoča rodbina.

Zahvala.

Za mnogo dokazov sočutja povodom smrti našega nepozabljivega očeta, brata, svaka in nečaka gospoda

Antona Senekovič-a,

gostilničarja in posestnika,

kakor tudi za mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu in za mnogo lepih darovanih vencev izreka najsrčnejšo zahvalo

Žalujoča rodbina.

V Mariboru, dne 27. aprila 1898.

Molitvenike slovenske in nemške, najrazličnejše in najokusnejše vezane, priporoča v obilnem številu po najnižjih cenah 1-4

kot birmske darove

Andrej Platzer

(prej Edvard Ferline),

trgovec šolskih knjig in molitvenikov na debelo in drobno v Mariboru, v Gosposkih ulicah št. 3.

Proda

se prostovoljno hiša, na kateri je oštarija in zraven tudi prodaja tobaka, se proda sama, ali pa celo posestvo z zemljiščem vred prav po nižjih cenah. Posestvo je blizu Maribora na Tezni hšt. 2. Več se izve tamkaj pri lastniku. 1-3

Na prodaj

je kmetija, uro hoda od Maribora, z hišo in hlevom. Zemljišče obstoji iz 4 oral vinogradov, 17 oral travnikov, ki so večinoma obsajeni z najzlahnejšim sadnim drevjem, iz 5 oralov njiv in 5 oralov gozda. Vse je dobro obdelano.

Več se izve pri gospej M. Hirschhofer v Kamnici, pošta: Maribor. 2-3

Zobozdravniško naznanilo.

Dr. J. Riebl

ordinira vsak dan za zobobolne v lastni hiši: vrtna ulica (Gartengasse) št. 9 v Celji.

Plombira in ustavlja umetne zobe in zobovje z zlatom itd., tudi brez potrebe izjemanja, ne ovira žvečenja, ne govornjenja, garantuje za najpopolnejšo izvršitev, enako najboljšim dunajskim delom. Izdira zobe brez bolečin v plinovi veselni narkozi, pa odstrani zobne bolečine tudi brez izdiranja. 6-12

Oznanilo.

C. in kr. vojaška oskrbovalnica v Mariboru, prodaja od dne 7. majnika 1898 naprej otrobi in sicer pšeničnih okoli 200 met. centov, rženih 600 met. centov in drugih mlinjskih odpadkov okoli 160 m. centov. Prodajali se bodo vsako soboto točno ob 9. uri dopoldne v erarskem skladišču za žito zraven parnega mlina „Styria“, meljsko predmestje, Kriehuberjeve ulice.

Te zaloge so na ogled od 7. do 11. ure dopoldne in od 1.—6. ure popoldne.

Več o tem se izve ob delavnikih v pisarni vojaške oskrbovalnice (Eisenstrasse št. 16) od 8.—12. ure in v omenjenem vojaškem skladišču.

Tiskovine

za slav. župnijske urade, gg. advokate in notarje, za slav. krajne šol. svete, in slav. občinske urade ima na zalogi ter sprejema vsa tiskarska naročila po nizki ceni

J. N. Peteršič na Ptujju.

Velika zaloga

raznovrstnega papirja v vseh oblikah in barvah, priporoča po nizki ceni na debelo in drobno

J. N. Peteršič na Ptujju.

Naročila

na kavčuk- in mesing-štambilje, kakor vignete v vseh oblikah sprejema 2-3

J. N. Peteršič na Ptujju.

Na prodaj.

V skladišču klavirjev in harmonij gospe Berte Volkmar-jeve v gornjih gosposkih ulicah, št. 54. v Mariboru je na prodaj klavir za 25 gld. 2-2

Za vinogradnike zelo koristna je knjižica: 5—17

Peronospora

ali strupena rosa,

ki v lahko umljivem jeziku na drobno razpravlja o navedeni trtni bolezni ter o načinu, kako se je iste mogoče iznebiti. Delce se dobi pri pisatelju Anton Kosi-ju, učitelju in posestniku v Središču na Štajarskem, za majhni znesek 12 kr. (s poštnino vred.)

Vinogradniki, omislite to knjižico svojim viničarjem; korist bo le Vaša!

Ivan Fras,

gostilničar pri Sv. Andreju v Leskovcu pri Ptujju,

proda zavoljo bolezni po nizki ceni svojo gostilnico, katera na okrajni cesti in pri farni cerkvi stoji, in katera ima 4 velike sobe, kuhinjo, shrambo, 2 kleti, ledenico, mesnico, hodnik, vodnjak, veliki vrt, katera ceplaki ograjajo, in travnik, na katerem se v letu trikrat kosi. Dalje svojo poleg stoječo hišo št. 17, katera ima sobo, prodajalnico, magacin, kuhinjo, konjski hlev, kolarnico, in 2 svinjaka. Imenovani hiši sta zidani, z opeko kriti, v dobrem stanju, in se v istih največ proda v celem ptujjskem okraju.

Več se izve pri lastniku. 1-3

Na prodaj!

Na Jesenicah ob Savi, proda se pod ugodnimi pogoji iz proste volje nekdanja

Hočevar-jeva hiša

z dvema večjima in dvema manjšima sobama in s tremi dobrimi kletmi. Poleg hiše sta dva mala vrta in malo gospodarsko poslopje. Hiša, v katerej je bila od nekdanj gostilna, stoji tikoma Save, kjer je postajališče brodarjev z lesom (fiosarjev). Od tod je glavni lesni izvoz za vso kranjsko in samoborsko okolico na Hrvaškem. Bila bi toraj najpripravejša za kakega lesnega trgovca. 1-2

Pojasnila daje Fr. Petrič, gostilničar na Vel. Dolini, pošta Jesenice, Dolenjsko.

Jajca za valjenje

pristinih brahma-kokošij komad po 15 kr., holandsk, črnih, z velikimi belimi čopi, komad po 25 kr., pristnih štajarskih kokošij komad po 10 kr., srebrnih paduvank komad po 30 kr., langhans komad po 30 kr., puranov komad po 30 kr., srebrnih wyandottes komad po 30 kr., italijank komad po 30 kr., pritlikovk komad po 30 kr., košinskih komad po 25 kr., sedmo-graških golovratk komad po 20 kr., dorking komad po 25 kr., jokohamk komad po 50 kr., endemskih orjaških gosij komad po 1 gld., pekinških rac komad po 20 kr., velikih štajarskih rac komad po 20 kr.

Razpošiljam jajca za valjenje živalij čistega plemena, ki so že bile večkrat odlikovane in dajem jamstvo za čistost in pristnost plemen.

Maks Pauly, Köflach (Štajarsko)

Žganjarija

R. Wieser-ja v Hočah pri Mariboru.

Največa žganjarska zaloga na Štajarskem po čuda nizkih cenah. Zdravilski konjak za bolestanke in okrevalce kemično razložen in spoznan za čisto vinsko prekapnino. 111

Izvrstne škropilnice

za trte z močno kupreno puto,
žganjarske kotle
 in iste za pranje po najnižji ceni, pri-
 poroča cenjenemu občinstvu najtopleje
Anton Taferner,
 kotlar v Mariboru.
 Draugasse 8. in Schlachthausgasse 11.

Alojzij Vršič,

trgovec v Ljutomeru,
 prodaja vse dele koles, (biciklov),
 kakor tudi vsa orodja za poprav-
 ljanje. 2-3
 Kolesarji se na to opozarjajo!

Karol Tratnik,

izdelovatelj cerkvenega orodja in posode
 stolne ulice št. 1. v Mariboru, stolne ulice št. 1.

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkve-
 nim predstojnikom za naročila vsakovrstnih
 cerkvenih izdelkov, kakor vsakovrstne mon-
 štrance, kelihe, ciborije, lestence, svečnike,
 križe itd.

Staro cerkveno orodje dobro po
 pravljam, pozlatim in posrebrim v
 ognju.

Za vse svoje izdelke
 jamčim.
Svoji k svojim!

7-12

„Narodne pesmi“
Tiskarna sv. Cirila
 v Mariboru, koroške ulice 5.
 I. del 2. natis in II. del skupaj 20 kr., po pošti 23 kr. Kdor
 kupi 20 komadov, dobi jih za 20% ceneje.

Usojam si naznaniti slavnemu občinstvu, da sem zapričel v
 Trstu trgovino za
komisijonalno in špedicijsko poslovanje.

Naročila in sicer mala v pošiljkih po 5kg, po pošti in od
 30kg naprej pa po železnici, izvrševal bom točno in ceno.
 Razpošiljal bom razen kolonijalnega blaga tudi druge na trg
 spadajoče stvari, kakor: sadje, zelenjavo, ribe i. dr. Pečal se
 bom z razprodavanjem domačih pridelkov, s prijemanjem blaga v
 svoja skladišča, dajal na ista naplačila in posredoval dotično pro-
 dajo na korist lastnika.

Trgoval bom tudi z vinom na debelo.
 Sprejemem zastopstva trdnih — za konkurencu sposobnih —
 tvrdk in polagam za to kavicjo.
 Nadejaje se, da se me sorojaki domislijo, ostajam odličnim
 spoštovanjem udani

3-3
Ernest Pegan,
 v ulici S. Francesco št. 6. v Trstu.

Priporočam svoje doma izdelane,
 4 1/2 kilo težke, bakrene

vakuum
peronospora - brizgalnice,
 komad 12 gld. Kdor vzame 6
 komadov, dobi 70% odpustka. 2000
 komadov že v rabi.

Bakrene plošče, cevi, izdelani kotli za
 žganje in pranje vedno v zalogi.

A. Fiebiger,
 kotlar koroške ulice 6,
 v MARIBORU.

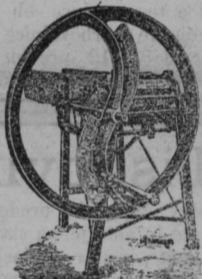
Vse stroje za poljedelstvo. Vnovič znižane cene!

Trijeri (čistilni stroji za žito) v natančni izvršitvi. Sušilnice
 za sadje in zelenjavo. škropilnice proti peronospori, poboljšani
 sestav Vermorelov.

Mlatilnice, mlinci za žito
 stiskalnice (preše) za
 vino in sadje različnih
 sestav. (Te stiskalnice
 imajo skoro ono tlačilno
 moč, kakor hidravlične
 (vodovodne) preše).

Slamareznice, se jako
 lahko gonijo, in po zelo
 zmernih cenah. Stiskal-
 nice za seno in slamo,
 ter vse potrebne, vse
 poljedelske stroje pro-
 daja v najboljši izvr-
 šitvi

Ig. Heller na Dunaju,
 II/2 Praterstrasse 49.

Zastopniki se iščejo. 7-20

Pred ponarejanjem se je posebno treba varovati.

Trgovina umetnega in stavbenega kamnoseka

J. F. PEYER-a

Kokoschinegg-Allee — Maribor — Hilariusstrasse.

Se priporoča p. n. občinstvu za vsa
 kamnoseška in podobarska dela,
 kakor tudi za vsa popravila.

Velika zaloga izdelanih novih na-
 grobnih kamenov, marmornih
 plošč vseh barv in vsake velikosti
 vedno na prodajo. 10-45

Solidna postrežba in prav nizke cene.

Priden kolar

se išče za tak kraj, ki je veliko posla.
 Več pove **Franz Vihar**, posestnik in kovač
 v Framu (Frauheim). 2-3

Svoji k svojim!

Anton P. Kolenc,
 trgovec v Celji
 v „Narodnem domu“
 in „pri kroni“.

Priporoča čast. duhovščini in
 slav. občinstvu svojo bogato zalogo
 raznovrstnega

špecerijskega blaga

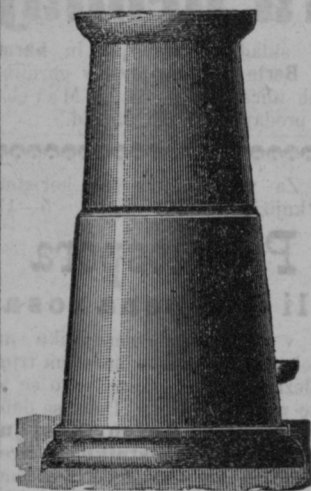
po jako nizkih cenah, kakor tudi
 vino, na debelo in drobno.

Kupujem vsake vrste deželnih
 pridelkov, kakor: oves, pšenico, rž,
 ječmen, ajdo, proso, suho bučno
 seme, orehe, konoplje, laneno seme,
 detelno seme, krompir na cele va-
 gone, sploh vse deželne pridelke
 po najvišjih cenah. Vzamem tudi
 še fižol vsake vrste in vsako mno-
 žino, kakor tudi jajca in kuretnino.

Z velespoštovanjem 10-52

Anton P. Kolenc.

Najboljše možnarje za streljanje proti toči,
 dalje
novoiznajdene, brzostrelne in varnostne možnarje

(katerih ni treba nič zabijati, pri streljanji
 vsaka nevarnost izključena, pokajo boljše,
 potrebujejo manj smodnika in streljajo mnogo
 hitreje kot navadni možnarji);
 najboljše in najnovejše kmetijske stroje;
 vse sestavne dele iz železa za mline,
 žage, tovarne in druge obrtnijske
 naprave

izdeluje in prodaja po tovarniških cenah z
 garancijo

tovarna za stroje in livarna

Pehani, Lorber in dr.

v Žaleu pri Celji. 5

